

Inklusion af unge i beskæftigelse eller uddannelse

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	2
<i>Inklusion af unge i beskæftigelse eller uddannelse</i>	3
Baggrund	3
Indledning.....	3
Udfordringen, som projektet skal løse.....	5
Projektet skal adressere de ovennævnte udfordringer.....	6
Hvem gavner projektet	7
Projektets målgruppe	7
Identifikation og rekruttering af unge til projektet	7
Figur 1. Enkel programteori illustreret.	9
Ungeguiderne	9
Forankring af projektet	11
Projektets organisering og styring	12
Kommunikationsplan	13
Løbende opfølgning og evaluering	14
Figur 2: Grafisk illustration af målingerne i projektet	14
Projektplanen	14
Figur 3. Projektplan for hele projektet	15
Teknisk implementering	15
Evaluators opgave.....	16
Projektets berettigelse	16
Bilag 1: Økonomi	19
Projektets samlede budget	19
Regnskabsperioder i projektperioden	21
.....	21

Inklusion af unge i beskæftigelse eller uddannelse

Alt for mange unge gennemfører ikke en ungdomsuddannelse.¹ Det har store implikationer for den enkelte i form af manglende tilknytning til arbejdsmarkedet, ensomhed og øget risiko for marginalisering.² For samfundet medfører det et produktions- og velfærdstab samtidig med, at det vanskeliggør den grønne omstilling og betyder øgede udgifter til offentlig forsørgelse. Formålet med projektet er at understøtte sårbare unge fra grundskole/10 klasse og FGU i overgangen til enten uddannelse eller beskæftigelse.

Baggrund

Regional udvikling, Region Midtjylland og 8 kommuner i region Midtjylland har i et partnerskab gennemført forsøgsprojektet "Ung i uddannelse" siden 2019. Projektet afsluttes ved udgangen af 2022. Projektet har fokus på psykisk sårbare unge fra grundskole og FGU i overgangen til ungdomsuddannelserne.³ Projektet omfatter 500 unge i regionen og har opnået fine resultater. Læringen fra forsøgsprojektet er imidlertid, at den ensidige fokus på uddannelse ikke i tilstrækkelig grad hjælper de unge, der har behov for en anden indsats end uddannelse.

I løbet af de seneste 6 måneder har Region Midtjylland og en lang række kommuner i regionen arbejdet med at samskabe et nyt projekt. Det nye projekt baserer sig på de bedste erfaringer fra forsøgsprojektet kombineret med evidensbaserede analyser og anbefalinger fra forskere inden for ungeområdet og ikke mindst input fra de deltagende kommuner, bl.a. fra kommunaldirektørnetværksmødet i Region Midtjylland den 3. juni 2022, hvor regionsdirektør Pernille Blach Hansen fremlagde projektet for de midtjyske kommunaldirektører. Derudover er der nedsat en arbejdsgruppe, der har bidraget med input til en kommende ansøgning. Arbejdsgruppen udgøres af arbejdsmarkedets parter, uddannelsesinstitutioner, kommuner og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Desuden er der afholdt en række 1:1 møder med kommunerne.

Indledning

Regional udvikling, Region Midtjylland og 14 midtjyske kommuner ønsker sammen at igangsætte et forebyggende projekt målrettet sårbare unge fra grundskolen/10 klasse og FGU (forberedende grunduddannelse) i overgangen til enten beskæftigelse eller ungdomsuddannelse.

---

¹ Reformkommissionen

² Rockwoolfonden; Unges tilknytning til arbejdsmarkedet december 2021.

³ I projektet er de sårbare unge defineret som unge, der har nogle barrierer, der vanskeliggør overgangen fra grundskole eller FGU til ungdomsuddannelserne.

De deltagende kommuner er:

- Favrskov Kommune
- Hedensted Kommune
- Herning Kommune
- Holstebro Kommune
- Ikast-Brande Kommune
- Lemvig Kommune
- Norddjurs Kommune
- Odder Kommune
- Randers Kommune
- Ringkøbing-Skjern Kommune
- Skanderborg Kommune
- Skive Kommune
- Struer Kommune
- Viborg Kommune

I alt 1.500 unge i Midtjylland tilbydes en forebyggende indsats i projektet.

Projektets samlede budget er på 25.2 mio. kr. Projektet har en varighed på 2 år og 7 måneder med start den 1. april 2023 og afslutning 1. november 2025. Projektperioden strækker sig over i alt 31 måneder. De lidt skæve start- og sluttidspunkter skyldes, at projektet er planlagt under hensyntagen til skoleårets gang.

Fra perioden 1. oktober 2022 til 1. april 2023 dvs. før projektperioden iværksættes det detaljerede administrative set-up omkring hele projektet: Udarbejdelse af bindende partnererklæringer, udarbejdelse af og afprøvning af metodedesign, overholdelse af GDPR, kontrakt med evaluator, annoncering, ansættelsessamtaler, samt udarbejdelse af start- og stopskemaer til brug for de unges deltagelse i projektet.

Pr. 1. april 2023 i den første måned konsolideres projektet i KUI (Kommunale Ungeindsats) og i jobcentrene vedr. arbejdsmetode, målgruppe og snitflader til øvrige indsatser i KUI og jobcentrene.

Opstarten sker i april måned så ungeguiderne kan etablere en relation til den unge inden den unge afslutter grundskole eller FGU og starter i uddannelse eller beskæftigelse. Dermed er det også forudsat, at ungeguiderne er ansat i alle de deltagende kommuner pr. 1. april 2023.

Udfordringen, som projektet skal løse

Forskning og erfaring viser, at især overgangene i uddannelsessystemet er kritiske og at det i særlig grad gør sig gældende for sårbare unge.⁴ Udfordringen i overgangen er, at der ikke er et formaliseret netværk eller indsats, der griber de unge i den overgangsperiode, hvor den unge slippes fra en uddannelsesinstitution og overgår til den modtagende uddannelsesinstitution, eller hvor den unge slippes fra en uddannelsesinstitution og er i overgang til beskæftigelse.

Projektets indsats består i en forebyggende håndholdt, primært individuelt tilpasset hjælp til den sårbare unge fra grundskole/10 klasse og FGU i overgangen til ungdomsuddannelse eller beskæftigelse. Projektet er åbent overfor gruppeforløb i det omfang, det er hensigtsmæssigt at gennemføre i forhold til de unge.

Formålet med projektet er at understøtte sårbare unge fra grundskole/10 klasse og FGU i overgangen til enten uddannelse eller beskæftigelse.

Der er 4 vigtige grunde til at iværksætte dette projekt:

- *Overgange i uddannelsessystemet udgør en særlig kritisk risiko for sårbare unge:* Forskning viser, at særligt sårbare unge er i øget risiko for frafald ved overgangene i uddannelsessystemet. For de sårbare unge er problemet, at hver gang de kommer i en ny sammenhæng, så skifter de relation. Der mangler et bindeled og en voksen tillidsperson, som den unge har en relation til.⁶ Projektet skal bidrage med støttestrukturer, der øger sandsynligheden for at den unge starter på en ungdomsuddannelse eller i beskæftigelse.
- *Massivt krav om uddannelse skabet skaber grobund for eksklusion:* Siden 1994 er lovgivningen tiltagende skærpet med henblik på, at unge under 30 år på offentlig forsørgelse uden kompetencegivende uddannelse skal gennemføre en uddannelse.⁷ Hovedparten af unge har en stærk tilskyndelse til at gennemføre en uddannelse. De unge er meget bevidste om, at uddannelse er vigtig og de har et stærkt ønske om at "være normale" og at "være ligesom alle de andre".⁸ Blandt de 20%, der ikke har en uddannelse som 25-årig, har 8 ud af 10 forsøgt at gennemføre en uddannelse flere gange uden at lykkes.⁹ I stedet for gentagne gange at starte på en uddannelse er det vurderingen, at beskæftigelse kan give fornyet selvtillid og selvværd og inkludere den unge og give den unge nye muligheder for at udfolde sit potentiale.¹⁰ På den lange bane kan praksisnært

---

⁴ Artikel vedr. det store forskningsprojekt Gymnasireformen "Overgang fra grundskole til gymnasium og grundforløb" 2017 af Ane Qvortrup.

⁵ Kronik i Berlingske 2. september 2013 forfattet af Dansk Metal, KL og DI.

⁶ Noemi Katznelson, Center for Ungdomsforskning

⁷ Desk research af bekendtgørelser vedr. arbejdsmarked - og beskæftigelsespolitikken vedr. unge siden 1994.

⁸ Marselisborg Consulting: Analyse af unge i Region Midtjylland 2022

⁹ Reformkommissionen.

¹⁰ "Life Skills Development of Teenagers through Spare-Time Job" af Rune V. Lesner, Anna Piil Damm, Preben Bertelsen and Mads Uffe, AU 2018

arbejde måske medvirke til at give den unge motivationen for på sigt at gennemføre en uddannelse.¹¹

- *Andelen af unge, der mistrives, er i vækst:* En vigtig markør for, hvordan unge har det er, hvordan de vurderer deres egen helbredstilstand. Fra 2017 til 2021 har der været en markant stigning i andelen af unge med dårligt selv vurderet helbred. Nye tal viser, at 44 procent af de 16 til 24-årige i Region Midtjylland er stressede. Det er en overraskende stigning fra 2017, hvor 32 procent af de unge følte sig stressede.¹² Projektet har som delmål at bidrage til, at den unge oplever en større tiltro til egen mestring og at bidrage til at den unge udvikler en større robusthed, der gør, at den unge har mod på at give sig i kast med ungdomslivet, uddannelse og job.
- *Antallet af aktivitetsparate unge er konstant i regionen og på landsplan:* Andelen af unge, som er vurderet aktivitetsparate (aktivitetsparate er unge, der er længst væk fra arbejdsmarkedet) er konstant over tid – uanset konjunkturerne.¹³ Projektet skal adressere denne udfordring ved at yde en forebyggende fremryk og tidligere indsats – så færre unge på langt sigt ender på offentlig forsørgelse og færre unge bliver aktivitetsparate.

Projektet skal adressere de ovennævnte udfordringer

- Mindske andelen af unge, der pga. af sårbarhed ikke påbegynder eller frafalder deres ungdomsuddannelse.
- Bidrage til, at understøtte unge i beskæftigelse, herunder understøtte at den unge kan finde en læreplads.

Den jobrettede indsats gennemføres naturligvis i tæt dialog med den unge og forventningen er, at det primært vil være unge fra FGU, der vælger jobvejen, men tilbuddet om jobvejen eller hjælp til at finde en læreplads er også en mulighed for unge fra grundskolen f.eks. unge, der er skoletrætte.

På langt sigt skal indsatsen bidrage til at færre unge kommer på offentlig forsørgelse.

Med projektet ønsker vi at bidrage til at indfri 3 af FN's verdensmål:

- Mål 3: Sundhed og trivsel
- Mål 4: Kvalitetsuddannelse
- Mål 17: Partnerskaber for handling

---

¹¹ Beskæftigelsesminister Hummelgaard Interview tv-avisen 28. juni 2022 om unges manglende mulighed for at gå jobvejen

¹² Defactums undersøgelse " Hvordan har du det" er en undersøgelse af helbred, trivsel og sundhedsvaner hos Region Midtjyllands 1.3. mio. borgere.

¹³ Marselisborg Consulting: Analyse af unge i Region Midtjylland 2022

Hvem gavner projektet

Projektet har nogle afledte positive effekter i forhold til virksomhederne i Region Midtjylland. Virksomhederne i region Midtjylland har store rekrutteringsvanskeligheder i lighed med virksomhederne i de øvrige regioner. Den forgæves rekrutteringsrate er på over 30 pct., hvilket er den næsthøjeste i landet kun overgået af region Sjælland.¹⁴ Den manglende adgang til kvalificeret arbejdskraft spænder ben for den nødvendige grønne omstilling i virksomhederne og reducerer mulighederne for vækst, ligesom det offentlige mangler kvalificeret arbejdskraft særligt inden for velfærdsområderne. I kraft af, at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse eller kommer i beskæftigelse og dermed opnår nogle kompetencer, er det forventningen, at de unge på sigt kan dække en del af virksomhedernes efterspørgsel.

Projektets målgruppe

Målgruppen for projektet er sårbare unge fra grundskole/10 klasse eller FGU i overgangen til ungdomsuddannelse eller beskæftigelse. Hvis en ung arbejder afskediges eller en ung stopper på en ungdomsuddannelse/læreplads i opstartsfasen og har gavn af at deltage i projektet er der mulighed for dette.¹⁵ Aldersmæssigt er målgruppen fra 15 år og op til 25. Hovedparten af målgruppen forventes at komme fra grundskole/10. klasse 80%, mens 20% forventes rekrutteret via FGU.

Målgruppen er 1.500 sårbare unge, som ikke i forvejen er diagnosticeret med en psykisk sygdom.¹⁶ Hvis en ung diagnosticeret med psykisk sygdom har gavn af at deltage i projektet, er der mulighed for dette, men projektet er som udgangspunkt målrettet den gruppe af sårbare unge, der ikke i forvejen modtager støtte, og som har et udækket behov. Projektet skal, ved en tidlig intervention bidrage til at dæmme op for at sårbarheden udvikler sig til egentlige alvorlige psykiske lidelser. Der er forskningsmæssigt belæg for at belastning/ sårbarhed over tid kan akkumulere til alvorlig psykisk lidelse.¹⁷

Identifikation og rekruttering af unge til projektet

Overordnet er der en række risikomarkører, der determiner at nogle unge er i større risiko for ikke at gennemføre en uddannelse eller opnå tilknytning til arbejdsmarkedet.¹⁸ De helt tydelige markører er: Dårlige afgangsprøver i dansk og matematik, anbringelsessager, svag hjemmebaggrund, eller forældre uden for

---

¹⁴ STAR rekrutterings survey for juni måned 2022

¹⁵ Arbejdsgruppemødet den 19 august, hvor kommunerne bl.a. peger på, at ungarbejdere afskediges når de fylder 18 år og ikke rettidigt har søgt ind på en ungdomsuddannelse. Desuden er der unge, der formår at gå under radaren og, hvor udfordringerne først kommer, når de er startet på en ungdomsuddannelse.

¹⁶ De 1.500 svarer i runde tal til knap 7,5% af en ungdomsårgang i 2023 i Region Midtjylland

¹⁷ Sundhedsstyrelsen: Mental sundhed blandt børn og unge. 2. januar 2020

¹⁸ Analyse udarbejdet af AE 15. oktober 2021: Psykisk sygdom og dårlige karakter spænder ben for unges uddannelse

arbejdsmarkedet.¹⁹ Ved siden af de kendte risikomarkører er der derudover nogle særlige karakteristika, der gør sig gældende for den nuværende ungdomskultur, som sætter unges trivsel yderligere under pres.

Maria Bruselius-Jensen, lektor ved Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet rammesætter generation z på denne måde:²⁰ "De unge er så orienterede mod, at de skal præstere, særligt i uddannelsessystemerne, men også på andre arenaer, socialt og kropsligt, at det opsuger meget energi. Det bliver utroligt svært for dem at fejle og sige pyt. Hvis ikke man klarer sig i uddannelsessystemet, kan man nærmest ikke være ung. Så opleves hele projektet som fejlet. Især fordi det er ens egen skyld,« siger hun.

Erfaringen fra forsøgsprojektet Ung i Uddannelse indikerer, at målgruppen af sårbare unge er vidt differentieret: Det handler om unge, der lider af eksamensangst. Unge, der mangler struktur, støtte og stabilitet hjemmefra.²¹ Unge, der har udviklet en uhensigtsmæssig adfærd i form af fravær, skolevægring, selvskade, misbrug og kriminalitet. Arbejdsgruppen omkring dette projekt peger desuden på, at man i KUI ser en ny type udsathed blandt unge, hvor de unge bl.a. ikke har udviklet tilstrækkelig med relationelle kompetencer og hvor Corona har sat sig i form af manglende evne til at begå sig.²² Det medfører, at unge isolerer sig og veksler alene tid til ensomhed. En anden gruppe af sårbare unge er unge, hvor der er indtruffet sociale begivenheder i hjemmet såsom alvorlig sygdom eller dødsfald og hvor barnet/den unge har måtte påtage sig et for stort ansvar.

Flere forskere peger desuden på, at unge har udviklet et særdeles rigt og mættet sprog omkring egne indre følelser – introspektion - og ofte har stærke reflektive kompetencer, hvor balancen er hårfin og kan klappe over i negative tankespiraler om egen formåen.²³

Identifikationen af problemer og dermed rekrutteringen af de sårbare unge sker primært fra tre kilder:

- Udskolingslærere i grundskolen/10 klasse eller på FGU, der har bemærket en ung, som har nogle sociale og faglige risikomarkører der indikerer, at den unge er i risiko for ikke at kunne gennemføre en uddannelse eller komme i beskæftigelse.
- KUI-vejledere, der via deres ordinære indsats bemærker en elev for hvem den ordinære indsats ikke er tilstrækkelig.
- "Selvhenvendere" – unge, som selv retter henvendelse fordi de har hørt om muligheden for at få hjælp via kammerater etc. eller sårbare unges forælder(e). Erfaringen fra det nuværende projekt er desuden, at en del unge henvender sig efter de har deltaget i gruppeforløb i grundskolen.

---

¹⁹ KL Ungekonference oplæg AE 9. juni 2023

²⁰ Præstationskulturen truer unges trivsel: Det er altid min egen skyld interview i BUPL 25. marts 2019

²¹ Marselisborg Consulting: Analyse af unge i Region Midtjylland

²² Arbejdsgruppemøde den 22. juni 2022 om inklusion af unge i uddannelse eller job

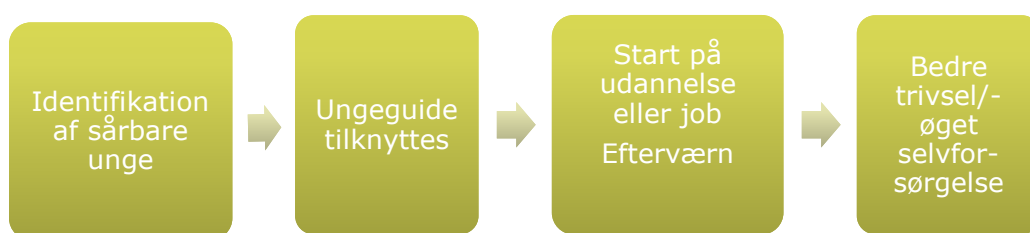
²³ Anne Görlich, Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet. Oplæg KL Ungekonference

Som det fremgår, forudsættes et relativt stort flow af unge igennem projektet. Vi vurderer imidlertid, at antallet af unge, der kan få tilbudt en indsats via projektet, er realistisk.

I det nuværende pilotprojekt Ung i Uddannelse opererer vi med et måltal på 514 unge. Det måltal nåede projektet i maj måned 2022. Styregruppen forventer på baggrund af de nuværende måltal, at mere end 700 unge får tilbudt en indsats i det nuværende pilotprojekt og projektet overpræsterer dermed med 36%. Det er på den baggrund, at vi vurderer, at et nyt projekt kan yde en indsats til 1.500 unge.

Figur 1. Enkel programteori illustreret.

Ungeguiderne

Der ansættes min. 18 fuldtidsansatte ungeguide fordelt ud på de 14 kommuner, der deltager i projektet.²⁴ Ungeguiderne er ansat af/i kommunernes KUI – dvs. i den kommunale ungeenhed og er funderet i den kommunale enhed, der har ansvaret for unge i grundskole og på FGU. Ungeguiderne forventes at være ansat/udpeget i kommunerne pr. 1. april 2023. Forventningen er, at ungeguiderne er ansat minimum 60 pct. i projektet og helst 80 pct. af deres arbejdstid.

Indsatsen i kommunerne skal ligge ud over den sædvanlige indsats/praksis, der ydes i kommunerne. Indsatsen skal således være additionel i forhold til kommunernes sædvanlige praksis, dvs. at indsatsen skal være fremrykket i forhold til den indsats, der normalt ydes eller indsatsen skal være mere intensiv eller vare i længere tid end praksis normalt er i den enkelte kommune.

Den sårbare unge får tildelt en ungeguide, der understøtter den unge fra grundskole/10 klasse eller FGU i overgangen til ungdomsuddannelse eller beskæftigelse. Ungeguidens opgave er i samarbejde med den unge at etablere en støttestruktur bygget op omkring den unge i den kritiske overgang. Ungeguiden må

---

²⁴ Vi forventer at den kommunale medfinansiering erlægges som timer.

ikke slippe den unge, før den unge har fået fodfæste på enten arbejdsmarkedet eller på ungdomsuddannelsen.

Det afgørende krav til ungeguiden er, at ungeguiden formår at skabe en professionel relation til den sårbare unge. Ungeguiden skal være i besiddelse af en socialfaglig pædagogisk uddannelse eller anden erfaring, der gør ungeguiden i stand til at navigere i den unges sfære. Samtidig skal ungeguiden kunne navigere i krydsfeltet mellem alle de aktører, der omgiver den unge, uanset om der er tale om en virksomhed, socialforvaltningen, eller en uddannelsesinstitution. Ungeguiden er først og fremmest en støtte til den unge. Ungeguiden skal være i stand til at anerkende den unge og den unges interesser, men skal ikke være den unges psykolog.²⁵ Ungeguiden skal derimod mestre det svære greb at gå ved siden af den unge og give den unge en hjælpende hånd, hvis den unge snubler, men undlade at presse på og gå foran og vise vejen.

Ungeguidens opgave kan bedst illustreret ved en ung, der havde disse ord omkring at have en ungeguide (ungeguiden var inviteret med, da den unge skulle have huen på):

*"Det at have haft Jannie som ungeguide, har været med til, at jeg klarede mig igennem gymnasiet. Hun har rådgivet mig i de hårde tider, hvor det hele virkede umuligt, og været med til at fejre de små sejre jeg har haft gennem de to sidste år. Hun er en af grundene til jeg blev student, og har givet mig redskaber, som jeg kan bruge i fremtiden. Jeg er blevet mere selvsikker, og har lært, at hvis jeg gør mit bedste, så kan jeg ikke gøre mere, og at jeg er god nok som jeg er. Jeg håber, at andre unge mennesker kan få muligheden for at få den støtte de har brug for, så de kan få en lige så god oplevelse med uddannelse og venskaber, som jeg selv fik ud af det."*²⁶

Den konkrete indsats kan f.eks. være:

- Personlige samtaler og/eller samtaler i hjemmet med den unge og forældrene.
- Støtte den unge i at skabe struktur i dagligdagen.
- I samarbejde med jobcenterets virksomhedskonsulenter, understøtte den unge i at finde job eller læreplads. Og etablere relevant efterværn, når den unge er kommet i beskæftigelse.
- Understøtte den unge i at deltage i aktiviteter på f.eks. kulturinstitutioner.
- Gruppeforløb om f.eks. eksamensangst, eller gruppeforløb på grundskoler, hvor forventningerne til at gennemføre en ungdomsuddannelse italesættes.
- Støtte til at flytte hjemmefra eller komme på efterskole.
- Støtte den unge med at få et fritidsjob.
- Hjælp til at søge læge/psykolog – og herunder fremskaffe handicapkompenserende hjælpemidler.

---

²⁵ "Halvdelen af alle piger har været til psykolog som 19 årige – og det er med Ungdomsforsker Søren Østergaards ord "sindssygt". Artikel i BUPL om børn og unges trivsel 25. marts 2019

²⁶ LinkedIn juni 2022

- Forældrekomenserende foranstaltninger i form af praktisk hjælp med at søge SU/mit id og E-boks, og skaffe overblik over økonomi mv.
- Besøge den kommende ungdomsuddannelse sammen med den unge for at reducere ængstelse og nervøsitet.
- Koordinere og samarbejde med andre aktører omkring den unge, f.eks. socialforvaltning og den kommende ungdomsuddannelse.
- Lære den unge mestringsstrategier – så den unge selv kan klare de udfordringer, den unge vil møde igennem ungdoms/voksenliv.
- Hjælpe den unge med at transportere sig fra A til B og afhjælpe fobi i forbindelse med anvendelse af transportmidler.

Udover at understøtte den sårbare unge i overgangen skal ungeguiderne tilbyde den unge et efterværn. Varigheden og intensiteten af efterværnet afhænger af den unges ressourcer og behov. Efterværnet bør opretholdes indtil den unge har fået fodfæste i det nye job eller på den nye ungdomsuddannelse. Forventningen er 2- 4 mdr. og hænger bl.a. sammen med at unge også på ungdomsuddannelserne skal vælge retning efter 3 mdr.

Efterværnet kan f.eks. være, at den unge har mulighed for at sende en sms til ungeguiden, hvis noget brænder på. Det giver den unge et sikkerhedsnet, at den unge har muligheden for at række ud og få hjælp, hvis der opstår et behov. Et efterværn kan være at ungeguiden efter aftale med den unge i samarbejde med den modtagende ungdomsuddannelse iværksætter lektiecafe for at afhjælpe manglende kompetencer i et givet fag. Efterværnet kan også være en løbende kontakt til den unge arbejdsgiver. Efterværnet kan også have en mere omfattende karakter og vil variere efter den unges behov og ressourcer. Derudover er det erfaringen, at efterværnet ikke nødvendigvis bør finde sted på den unges skole eller på arbejdspladsen, men derimod i et mere uformelt miljø²⁷

Forankring af projektet

For mange unge gennemfører ikke en ungdomsuddannelse og er i mistrivsel. Den dagsorden fylder på centralt, regionalt og lokalt niveau. Samtidig har vi fra regionens side kunne konstatere, at opbakningen til at gøre en ekstraordinær indsats i forhold til de sårbare unge udviser partipolitiske interesser i kommunerne og i regionen. Vi har ikke tidligere kunnet konstatere en så bred og umiddelbar støtte til at gennemføre et så stort projekt, som det er tilfældet her.

Projektet har som nævnt indledningsvist været drøftet på kd-net (kommunaldirektørnetværksmødet) den 3. juni 2022 i region Midtjylland, hvor regionsdirektør for Region Midtjylland Pernille Blach Hansen fremlagde projektet. På

---

²⁷ Arbejdsgruppemødet den 22. juni, hvor netop denne problemstilling blev drøftet og hvor nogle unge opfatter det som stigmatiserende, hvis de opses af kommunen på f.eks. en arbejdsplads

mødet var der stor opbakning og tilslutning til projektet fra det øverste administrative niveau i kommunerne.

I de seneste 6 måneder har projektet været drøftet på forskellige strategiske niveauer. Der er afholdt en række formelle og uformelle møder med kommuner og KKR (Kommunale Kontaktråd) og andre vigtige interessenter.

Rådet for Fremtidens Kompetencer, oprettet af regionsrådet i 2018, har til opgave at varetage en rådgivende funktion over for Region Midtjyllands regionsråd på administrativt niveau og at sikre sammenhæng og samspil mellem uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen i Region Midtjylland. Rådet består af 24 repræsentanter for erhvervsliv, offentlige organisationer og uddannelsesinstitutioner. Ungeproblematikken er drøftet på flere rådsmøder og der er et stort ønske om at bidrage til løsningen af udfordringen på ungeområdet. Og et stort ønske om at iværksætte en særlig indsats for sårbare unge.²⁸

I den løbende proces er der nedsat en arbejdsgruppe, der er kommet med konkrete og væsentlige input til denne projektbeskrivelse. Arbejdsgruppen består af repræsentanter for arbejdsmarkedets partnere, uddannelsesinstitutioner og kommunerne i regionen.

På det politiske niveau har regionsrådet i den nye regionale uddannelsespolitik 2022-2025 fokus på fire markante udfordringer på uddannelses- og kompetenceområdet. Et af de 4 spor er, at flere unge skal inkluderes og fastholdes i uddannelse eller beskæftigelse. Som led i denne strategi har regionsrådet bevilget 12.6 mio. kr. til dette projekt.

På kommunalt niveau har der været drøftelser i form af en-til-en møder og projektet er blevet præsenteret via en one-pager og oplæg/møder for cheferne for KUI i kommunerne. Det har resulteret i, at 14 kommuner pr. 1. december 2022 har givet tilsagn om, at de ønsker at deltage i projektet. De involverede kommuner er orienteret om økonomien i projektet og projektets hovedlinjer. Regionen forventer at have de endelige tilsagn (partnererklæringer) på plads umiddelbart efter behandlingen i regionsrådet den 25. januar 2023.

Projektets organisering og styring

Region Midtjylland er ansøger, projektansvarlig og ansvarlig for koordinering, videndeling, formidling, økonomistyring og afrapportering af resultater.

Kommunerne er ansvarlige for at rekruttere deltagere til projektet og sætte forløb i gang i forhold til målgruppen. Kommunerne har ansvaret for at projektet forankres i et

samarbejde mellem KUI, herunder den virksomhedsrettede indsats i KUI eller i jobcenteret, grundskoler, SSP, SPS og de lokale ungdomsuddannelser og FGU.

De 14 kommuner er organiseret vidt forskelligt. I projektet er der helt bevidst ikke opstillet proceskrav om en bestemt organisering i de enkelte kommuner, men kommunerne har qua deres deltagelse i projektet et "beredskab" klart i starten af 2023. I nogle kommuner er der f.eks. sammenfald mellem chefen for KUI og chefen for virksomhedsservice i jobcenteret. Mens der i andre kommuner er tilknyttet virksomhedskonsulenter til KUI og i andre kommuner er indsatsen overfor sårbare unge lagt over i socialforvaltningen.

Der nedsættes en styregruppe, der udgøres af ungeguidernes chefer. Der afholdes løbende møder i styregruppen for at drøfte projektets overordnede implementering og fremdrift. Styregruppen drøfter evaluering og de løbende resultater – og har det overordnede ansvar for at videreformidle projektet og projektræsultaterne både horisontalt og vertikalt i deres respektive partnerkommuner. Samtidig er der et ønske om, at styregruppen giver ungeguiderne mulighed for at deltage i div. sammenhænge som oplægsholdere.

Der påregnes afholdt 5 styregruppemøder om året.

Ud over styregruppen nedsættes en evt. to netværksgrupper, der udgøres af ungeguiderne fordelt på arbejdskraftsområder øst/vest. Netværksgrupperne er ikke en statisk størrelse og derfor vil vi formentligt, når det giver mening, også afholde store netværksmøder og samle alle ungeguiderne på tværs af regionen. Der afholdes løbende møder i netværksgrupperne for at drøfte projektets fremdrift, erfaringer og lovende praksis. Netværksgruppernes formål, indhold og geografi og form defineres af deltagerne selv i samarbejde med regionen, der faciliterer møderne. Formålet med møderne er bl.a. at ungeguiderne får mulighed for at lade sig inspirere af hinanden og at der skabes rum for tværregional læring, refleksion over egen praksis og erfaringsudveksling til gavn for projektet.

Der påregnes afholdt 5 netværksmøder om året. For såvel styregruppe- som netværksmøder forventes en særlig intensiv mødeaktivitet i starten af projektet for at internalisere projektet og få "projektet ind under huden".

Kommunikationsplan

Parterne og regionen vil spille en aktiv rolle i forbindelse med formidlingen af resultaterne i projektet. I kraft af, at projektet er så stort og den massive opbakning fra politisk niveau og fra kommunerne forventer vi, at ungeguiderne og i mindre grad regionen skal holde oplæg i forskellige sammenhænge.

Regionen har tilknyttet et korps af journalister som vi har mulighed for at trække på i formidlingssammenhænge. Det handler om konferencer, pressemeddelelser, historier på LinkedIn og oplæg til møder og konferencer. Der er opsat et måltal om 300 følgere på LinkedIn. Praksis, erfaringer og resultater vil løbende blive formidlet efterhånden

som vi har data, konklusioner fra midtvejsevalueringen og når der foreligger væsentlige erfaringer fra projektet.

Regional udvikling, Region Midtjylland er ansvarlig for kommunikationsplanen som udarbejdes i samarbejde med styregruppen for projektet.

Løbende opfølgning og evaluering

Formålet med at gennemføre målinger/evaluering undervejs i projektet er tredelt. Målingerne/evalueringen skal skærpe sammenhængen mellem projektets mål og de aktiviteter der gennemføres, samtidig med, at vi i tide bliver opmærksomme på blind spot/bias i projektet f.eks. hvis der primært rekrutteres piger ind i projektet fordi denne gruppe er bedre til at række ud efter hjælp, end drengene. Endelig skal opfølgningen og evalueringen indikere om en forebyggende helhedsorienteret indsats målrettet sårbare unge "kan betale sig". Dette ses som en vigtig parameter for om kommunerne efterfølgende vil videreføre praksis (projektet) efter projektperioden.

Figur 2: Grafisk illustration af målingerne i projektet

Projektplanen

Det overordnede mål for projektet er, at flere sårbare unge skal starte på en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. Der er opstillet følgende resultatmål for projektet:

- 80 pct. af de sårbare unge skal starte på en ungdomsuddannelse

- 10 pct. af de sårbare unge skal starte i beskæftigelse.

Partnere indrapporterer til regionen hver 6 mdr., hvor mange unge der er startet på en ungdomsuddannelse eller er kommet i beskæftigelse. Derudover fremsendes cpr. til STUK – Styrelsen for Undervisning og Kvalitet med henblik på, at kvalitetssikre data.

Et af delmålene i projektet er, at de unge oplever øgede mestringskompetencer i forhold til uddannelse og kompetencer.

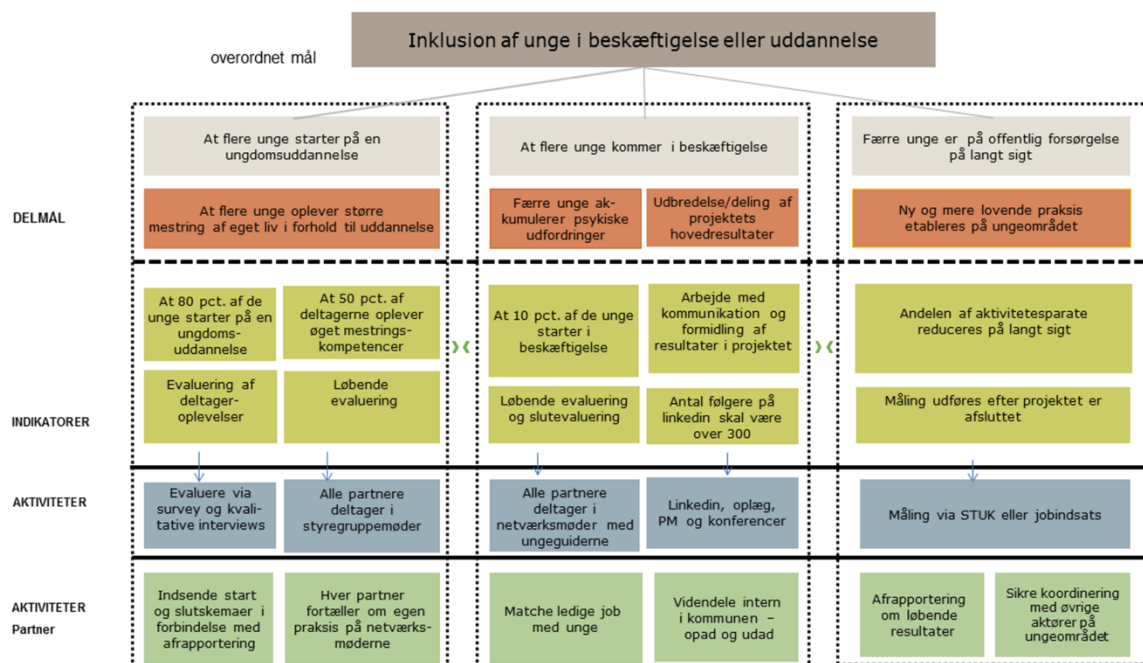
Der er opstillet følgende resultatmål:

- 50 pct. af de unge oplever øgede mestringskompetencer som led i deres deltagelse i projektet.

Regionen udarbejder i samarbejde med evaluator et kvalitativt/kvantitativt metodedesign med henblik på at måle om dette delresultat er opnået.

Figur 3. Projektplan for hele projektet

Vedlagte projektplan giver et grafisk overblik over projektets overordnede mål, delmål, indikatorer og aktiviteter.

Teknisk implementering

Hver kommune får et bestemt antal unge – måltal - som de skal tilbyde en ekstraordinær indsats, mens de hæfter solidarisk på projektniveau. Måltallet varierer afhængig af kommunestørrelse. Med andre ord, partneres måltal er ikke opnået medmindre projektmålet er nået. Det betyder, at hver kommune kender eget måltal og det fremmer muligheden for at kommunerne selv kan udarbejde en plan for implementering.

Et vigtigt styringsinstrument er start- og slutschemaer. Når en ung starter i projektet udfyldes et startskema som sendes ind til regionen senest den 10 i hver måned. Den unge og ungeguiden skriver under på startskemaet. Efterfølgende udarbejder regionen oversigter hver måned så flowet ind i projektet løbende kan følges. Det betyder synlighed og opmærksomhed på om måltal nås. Og det giver mulighed for dialog, hvis en projektpartner af en eller anden grund ikke performer som forventet. Tilsvarende udfyldes et slutschema, når den unge afsluttes i projektet dvs. når efterværnet er afsluttet. Måltallet i projektet på 1.500 relaterer sig til slutschemaerne. Slutschemaerne sendes i lighed hermed ind til regionen og skal være underskrevet af den unge.

Kommunerne forventer som udgangspunkt at ansætte/udpege medarbejdere som ungeguide fra egne rækker. Det har den fordel, at der ikke skal bruges tid til indkøring af nye medarbejdere og at arbejdsprocesserne er kendte. Dermed kan medarbejderen starte fra dag 1, med at arbejde med de unge fra 1. april 2023. For at styre økonomien i projektet, indsendes dokumentation for ungeguidernes faktisk betalte løn og den procentsats som ungeguiderne er ansat med i projektet. Dermed sikres en tæt økonomiopfølgning og at der er sammenhæng mellem aktivitetsniveauet og økonomien på partner og projektniveau. For at sikre at implementeringen sker i overensstemmelse med projektbeskrivelsen tilknyttes en evaluator til projektet.

Evaluators opgave

Evaluators opgaver er at fungere som kritisk ven af projektet og understøtte projektledelsen og partnere i at gennemføre projektet i overensstemmelse med målsætningerne for projektet. Og mere konkret:

- I samarbejde med regionen, udarbejde et metodedesign til brug for måling af mestringskompetencer.
- Deltage i styregruppe- og netværksmøder med henblik på at sikre læring og vidensdeling undervejs i projektet.
- Deltage som oplægsholder i forbindelse med midtvejskonferencen.
- Foretage kvalitative interviews af nøglepersoner i projektet for at imødegå blind spot/bias i projektet

Projektets berettigelse

Det nye i projektet: Som nævnt i indledningen så er lovgivningen igennem mere end 30 år tiltagende skærpet med henblik på, at unge skal gennemføre en uddannelse. Uanset om den unge er skoletræt eller har manglende trivsel i skolen så har svaret været mere uddannelse – lidt firkantet så leder det tankerne hen på Maslows iagttagelse omkring adfærd, at "hvis det eneste værktøj, du ejer, er en hammer begynder ethvert problem at ligne et søm".²⁹

---

²⁹ Abraham Maslow, amerikansk russisk psykolog

Projektet udvider værktøjskassen til også at omhandle beskæftigelse som en mulig vej for den sårbare unge og gør op med 30 års lovgivning vedr. ungeindsats. I stedet for gentagne gange at tilbyde den unge mere af det samme – som ikke virker – er det vurderingen, at beskæftigelse kan give fornyet selvtillid og selvværd og inkludere den unge og give den unge nye muligheder for at udfolde sit potentiale.³⁰

Det er nyt, at så mange kommuner og regionen er enige om at samarbejde og at der er konsensus om at forebyggende tiltag er nødvendige for at løse unges trivselsudfordringer i Midtjylland.

En af de store fordele ved dette projekt er enkelhed. Der er tale om små fornuftige trinvis ændringer i samarbejdet med de unge, og ikke store (omkostningstunge) tiltag. Det er kommunerne, der har ansvaret for ungeindsatsen og ungeguiderne er ansat i og af kommunerne. Det forhold, at der er tale om en mindre indgribende foranstaltning i kommunens organisering, øger ifølge kommunerne selv sandsynligheden for forankringen af ny praksis i kommunerne.³¹

Perspektivet er, at kommunerne, hvis de ser at den forebyggende indsats virker, efter projektperioden kan implementere den ekstraordinære forebyggende håndholdte indsats uden at foretage store gennemgribende organisatoriske ændringer. Og at kommunerne med evidensbaseret viden og gode resultater fra dette projekt kan overbevise beslutningstagere om, at en forebyggende tidlig indsats skaber resultater fremadrettet. Dette skærper alt andet lige sandsynligheden for at projektet forankres i kommunerne fremadrettet.

Et oplagt spørgsmål er, hvorfor kommunerne ikke bare ændrer praksis, hvis formodningen er, at en forebyggende helhedsorienteret indsats målrettet sårbare unge virker? Ungeområdet er i konkurrence med de øvrige ressortområder i kommunerne: Ældreområdet, kollektiv trafik, miljø etc. og det betyder at forebyggelse og tidlig indsats over for de sårbare unge ofte kommer til kort overfor her og nu udfordringer i kommunerne. Samtidig kan det være svært at løfte udviklingsforsøg og tiltag og ikke mindst forebyggende initiativer, når der som nu er foregået en skærpet konkurrence om knappe ressourcer.

Styregruppemøderne og netværksmøderne, der afholdes igennem hele projektperioden betyder, at der finder videns- erfaringsudveksling omkring lovende praksis og metoder igennem hele projektperioden og dermed sker der en kapacitetsopbygning i kommunerne omkring hvilke indsatser, der virker i forhold til sårbare unge. I kraft af den massive opbakning og engagement fra kommunerne er det forventningen, at det

---

³⁰ "Fra massivt fravær og ikke uddannelsesparat til elektrikeruddannelsen" dr. nyheder/Østjylland den 10. august 2022

³¹ Møde med Skive Kommune den 24. juni 2022

samarbejde der etableres her vil leve videre i andre fora også efter projektperioden er afsluttet.

Region Midtjylland har formelt ansvaret for at koordinere udbuddet af ungdomsuddannelser med henblik på at sikre, at der findes et varieret udbud af uddannelsesmuligheder i hele regionen. Regionsrådet kan yde formåls- og tidsbestemte udviklingstilskud til efteruddannelse, information, udvikling af fag, valgfag. Regionen har derfor den administrative erfaring og størrelse til at agere som projektholder også, når det handler om projekter af denne størrelse med mange interessenter. Det er vurderingen, at det samtidig er en styrke, at regionen kan agere som en uvildig og neutral part i forhold til kommunerne i projektet.

Den alt overskyggende årsag til, at Region Midtjylland går ind i dette projekt er, at regionen forventer, at den skitserede forebyggende indsats virker. Det er velkendt, at der igennem en årrække har været og er massive udfordringer inden for psykiatrien.³² Derfor har regionen en stor egeninteresse i projektet. Dette projekt skal bidrage til at reducere den negative spiral, der handler unges manglende trivsel. Hvis flere sårbare unge tilbydes en forebyggende helhedsorienteret indsats og inkluderes i enten beskæftigelse eller uddannelse så vil færre unge akkumulere meget alvorlige psykiske problemer over tid og dermed vil projektet bidrage til at reducere presset på psykiatrien.

---

³² Ventetiden på at komme til psykiater i Midtjylland er pt. 84 mdr. DR nyhederne den 11. august 2022

Bilag 1: Økonomi

Projektets samlede budget

Projektets samlede budget er på 25.2 mio. kr. Region Midtjylland har reserveret 12.6 mio. kr. til projektet og kommunerne medfinansierer et tilsvarende beløb svarende til 50 pct. af det samlede budget.

Tabel 1. Budget og finansiering.				
1.000 kr.	2023	2024	2025	I alt
<i>Budget</i>				
Projektarbejde (projektledelse, økonomistyring og ungeguider)	7.316	9.755	8.129	25.200
Budget i alt	7.316	9.755	8.129	25.200
<i>Finansiering</i>				
Region Midtjylland (50%)	-3.658	-4.877	-4.065	-12.600
Kommuner (50%)	-3.658	-4.877	-4.065	-12.600
Finansiering i alt	-7.316	-9.755	-8.129	-25.200
Total	0	0	0	0

Tabel 2. Udgiftsbudget.				
LØN	2023	2024	2025	I alt
Projektledelse	546	728	607	1.881
Økonomimedarbejde	96	128	106	330
Løn til ungeguider	6.674	8.899	7.416	22.989
Udgifter samlet:	7.316	9.755	8.129	25.200

Beregningsgrundlag, løn

* Projektledelse, 37t/ugentligt i hele projektperioden a 378,44. pr. time: 1.880.973 kr.

*Økonomimedarbejder, 7,4 t/ugentligt i 31 måneder a 350 kr. pr. time: 330.000 kr.

*Ungeguider gennemsnitlig årsløn 500.000 kr. i 31 måneder: 41.506.000 (svarende til ca. 18 fuldtidsmedarbejdere)

Tabel 3. Omkostningsfordeling		
i 1.000 kr.	Kommuner	Region Midtjylland
<i>Udgifter</i>		
Løn til ungeguider/projekt styring	22.989	2.211
<i>Finansiering</i>		
Kommunal løn	-12.600	
Regionalt tilskud	-10.389	-2.211
I alt	-22.989	-2.211
Total	0	0

Fordelingsbudget mellem Kommunerne

Hver kommune modtager et beløb fordelt efter objektive kriterier/fordelingsnøgle. I dette tilfælde antallet af unge på 13 og 14 år i de respektive kommuner. Der er tale om et maks. beløb pr. kommune, som kan komme til udbetaling.

Tabel 4. Kommunal fordeling				
	Antal unge 13 og 14 år i kommuner	Fordelingsnøgle	Måltal	Løn til ungeguider /1.000kr.
Favrskov	1.450	0,080	120	1.843
Hedensted	1.225	0,068	102	1.557
Norddjurs	723	0,040	60	919
Odder	577	0,032	48	733
Randers	2.158	0,119	179	2.743
Skanderborg	1.732	0,096	144	2.202
Herning	2.081	0,115	173	2.645
Holstebro	1.417	0,078	118	1.801
Ikast- Brande	1.010	0,056	84	1.284
Lemvig	418	0,023	35	531
Ringkøbing-Skjern	1.295	0,072	107	1.646
Skive	988	0,055	82	1.256
Struer	487	0,027	40	619
Viborg	2.524	0,140	209	3.208
I alt	18.085	100%	1.500	22.989

Regnskabsperioder i projektperioden

Der er tre regnskabsperioder i projektet:

Regnskabsperioder
1. april 2023 – 31. december 2023
1. januar 2024 – 31. december 2024
1. januar 2025 – 31. oktober 2025

Det økonomiske og sociale potentiale

Pris for indsatsen vedr. en ung er i direkte omkostninger 16.800 kr. der er her tale om en gennemsnitsbetragtning.

Gevinstpotentialet: Det økonomiske potentiale ved, at en ung fuldtidsperson³³ undgår at komme på overførselsindkomst er 260.000 kr. om året, når man ser isoleret på udgiften til offentlig forsørgelse og jobcentrenes drift af den aktive beskæftigelsesindsats for ungegruppen.³⁴ Den økonomiske gevinst er 5.000 kr. om ugen for hver uge den unge ikke er på overførselsindkomst.

Dette er naturligvis et meget forsigtigt estimat, da den økonomiske gevinst ved, at den unge bidrager til samfundet, ikke er indregnet. AE vurderer, at der en samfundsmæssig gevinst på omkring 3 mio. kr. over livet af eksempelvis en erhvervsuddannelse set i forhold til, hvis man går gennem livet som ufaglært.³⁵ Dertil kommer mindre sygdom, længere levetid samtidig med at samfundet bliver rigere og vi set ud fra et socialt bæredygtighedsperspektiv skaber flere menneskelige succeser. De unge, der kommer i gang med enten uddannelse eller beskæftigelse bliver gode rollemodeller for deres børn. Forældre, der står uden for arbejdsmarkedet, er en risikomarkør, der trækker i negativ retning og giver de unge markant dårligere odds for at få en ungdomsuddannelse.³⁶

---

³³ Jobindsats: Fuldtidspersoner dækker over det samlede antal personer, der har været ledige i igennem 12 måneder

³⁴ Marselisborg Consulting: Analyse af unge i Region Midtjylland

³⁵ Analyse AE januar 2022: Voksenuddannelse og god skolegang løfter udfordrede unge på vej

³⁶ AE: Fattigdom og forældre jobsituation har stor betydning for børns chancer 14. april 2017